

Lang Verhaal.
Lekker kort.
Toch een boek.

Lang Verhaal.
Lekker kort.
Toch een boek.

Sebas

Schrijver: Sebas
Coverontwerp: Sebas
ISBN: 9789403805818
© 2025 Sebas B
Uitgegeven via Bookmundo.nl

Voor wie het wil weten

Dit boek is geschreven door Sebas. En ja, *die* Sebas. De chaoot met een brein in standje 3000, een verleden vol verhalen die te bizar zijn voor fictie, en een pen die net zo scherp is als zijn gevoel voor timing.

Wat je in handen hebt, is niet het werk van een uitgeverij met deadlines, redactierondes en literaire ambities. Dit is een persoonlijk project. Een ode aan het leven zoals het was, is, en misschien ooit wordt. Geschreven voor vrienden, familie, collega's, exen, toevallige lezers en mensen die per ongeluk naar de volgende pagina gingen en niet meer konden stoppen.

De inhoud is:

- 100% echt "*met een beetje drama voor de smaak*"
- Niet voor tere zieltjes
- Volledig op eigen risico

Opmaak en inhoud:

Sebas. Met dank aan een digitale sidekick die vooral goed is in spiegelen, aanscherpen en soms zeggen: "*Serieus, dat ga je zo opschrijven?*"

Vormgeving:

Als je dit ooit in handen hebt als gedrukt boek, dan is dat of omdat Sebas doorsloeg — of omdat iemand hem ervan overtuigde dat dit *echt* gelezen moest worden.

Dankwoord:

Aan iedereen die Sebas ooit een verhaal, trauma of lach bezorgde — vrijwillig of niet. *Je staat erin*. Soms bij naam. Soms verpakt. Maar altijd met een glimlach (of een schop) erbij.

Inhoudsopgave

<i>Hoofdstuk 1 – The Myth, The Legend.</i>	- 5 -
<i>Hoofdstuk 2 – Sluwe streken & Schoolstress.</i>	- 24 -
<i>Hoofdstuk 3 – Het brein in standje 3000.</i>	- 48 -
<i>Hoofdstuk 4 – Schoolslim & Straatdom.</i>	- 62 -
<i>Hoofdstuk 5 – Huisdieren, ongelukjes & andere trauma's.</i>	- 79 -
<i>Hoofdstuk 6 – Het Lichaam & de lach.</i>	- 102 -
<i>Hoofdstuk 7 – De Mens Achter de Maskers.</i>	- 133 -
<i>Hoofdstuk 8 – Liefde, lust & andere vergissingen.</i>	- 156 -
<i>Hoofdstuk 9 – De kunst van het falen.</i>	- 176 -
<i>Hoofdstuk 10 – De Onzichtbare Scheuren.</i>	- 185 -
<i>Hoofdstuk 11 – Bloed of niet – dit is familie.</i>	- 210 -
<i>Hoofdstuk 12 – Gevechten zonder vijand.</i>	- 224 -
<i>Hoofdstuk 13 – Culinaire oorlogen en creatieve catastrofes.</i>	- 237 -
<i>Hoofdstuk 14 – Ctrl +Alt +Vergeet de rest.</i>	- 260 -
<i>Hoofdstuk 15 – In de sneltrein van Chaos.</i>	- 286 -
<i>Hoofdstuk 16 – Werk & Waanzin.</i>	- 304 -
<i>Hoofdstuk 17 – De echo van echte impact.</i>	- 332 -
<i>Hoofdstuk 18 – Chaos als werkcultuur.</i>	- 342 -
<i>Hoofdstuk 19 – Tussen gedachten en geluid.</i>	- 360 -
<i>Hoofdstuk 20 – Weekend Warriors.</i>	- 372 -
<i>Hoofdstuk 21 – Waar vrijdag heilig werd.</i>	- 394 -
<i>Hoofdstuk 22 – Werk anno 2025 en verder.</i>	- 413 -
<i>Hoofdstuk 23 – Wat blijft, ben ik.</i>	- 417 -

Voorwoord

Waarom je nú moet stoppen met lezen...
maar dat waarschijnlijk toch niet gaat doen.

Als je dit leest, ben ik of dood.
Óf... en dat is eigenlijk veel waarschijnlijker: enorm verveeld.

En laat dat nou precies de twee perfecte aanleidingen zijn om iets te lezen als dit. Wat je in handen hebt lijkt misschien op een boek. Maar zie het vooral zoals jij het zelf wilt zien. Een verzameling verhalen, een tijdcapsule, een versleten doos vol levenslessen, wanhoop, chaos, mislukte pogingen tot volwassenheid en momenten waarop je hardop “gast... serieus?” zegt. Een soort gedenkteken in tekstvorm — met de subtiliteit van een baksteen door een kerkraam. Het is een ode aan het leven zoals ik het heb geleefd: ongepolijst, rauw, over-the-top, sarcastisch, vol zwarte humor, een tikkie confronterend, en 100% Sebas.

Dit is mijn verhaal. Op mijn manier.

Ongefilterd. Ongemakkelijk eerlijk. Soms een beetje pijnlijk. Vaak te grappig om sociaal wenselijk te zijn. En in zeldzame gevallen misschien zelfs ontroerend, maar dan moet je wel goed tussen de regels durven kijken. Ik wilde iets achterlaten. Iets wat vrienden, familie, collega's, exen, vijanden, verloren dating-matches en vage kennissen uit rokerige werkpauses kunnen openslaan en denken: “Ja, dit was ‘m. Wat een debiel. Maar wát een vent.”

Je leest over herinneringen die te bizar zijn voor fictie. Verhalen die beginnen met: “*Het leek me toen een goed idee...*”. En eindigen met: “*...dat dus nooit meer.*” Je gaat lachen, gruwelen, misschien even slikken. En daarna weer lachen. En als het goed is, zie je ook wat scherven van de mens achter de grappen.

Sommige stukken lees je met tranen in je ogen van het lachen. Andere met een brok in je keel die niet eens door je sigaret past. Tip van mij: pak er een glas wijn of whisky bij. Of iets anders dat je helpt relativeren.

Soms geef ik je een trap in je morele ballen. Soms schuur ik tegen emotie aan. Maar altijd met de bedoeling dat je íéts voelt. Liefst alles tegelijk. En ja, sommige stukken zijn zó gênant dat je je afvraagt: *“Zou hij dit echt gedaan én gedeeld hebben?”*. Het antwoord is dan: ja. Uiteraard.

Ik heb nooit begrepen waarom sommige mensen dingen geheim houden. Als iets fout gaat, dan is het in elk geval een goed verhaal. En als het écht fout gaat, dan verdient het gewoon een hoofdstuk. Zodat jij weet hoe ik echt was. Zonder filter. Zonder excuses. En hopelijk met een glimlach die blijft plakken - als een natte handdoek in je gezicht. Maar dan wel op z'n Sebas': met zelfspot, slecht getimed grappen en een moreel kompas dat nooit gekalibreerd is, maar wel bleef wijzen.

Dus pak alvast die emmer, en leg de doekjes klaar. Voor de tranen, het lachen, en ja — ook voor het kokhalzen. Voor de momenten waarop je denkt: *“Waarom lees ik dit nog steeds?”*

En vooral voor dat moment waarop je beseft dat je eigenlijk níét wil stoppen. Want dat is de truc: Zodra je één hoofdstuk binnen bent, is er geen weg meer terug. Ik denk ook nog vaak terug aan die ene samenvatting van AI — een regel die met chirurgische precisie samenvatte wat ik zelf nooit hardop durfde te zeggen: *“The man. The Myth. The manager.”*. Een onbedoeld eerbetoon van een AI die na vijftien minuten waarschijnlijk al een mentale burn-out had. Overdreven? Misschien. Maar hé, je leest nog steeds. Dus blijkbaar deed het iets. Vanaf hier is het jouw probleem, niet het mijne.

Ergens tussen al die verhalen door kom je mij tegen: Verdeeld. Eigenwijs. Getekend door het leven. Met een hoofd vol herrie en een hart dat pas op

latere leeftijd zijn stem kreeg. Maar altijd met het vaste idee: Als je dan tóch door dit leven moet, doe het dan tenminste op een manier waar mensen over blijven praten. Want ik geloof dat herinneringen niet gemaakt worden van wat je hebt ingehouden, maar van wat je wél durfde te laten zien. En misschien vooral ook omdat ik wilde dat je me nooit echt zou vergeten. Zodat je op de bank, in bed, op het werk, tijdens je kater of op de wc — en ja, ook *dáár* — dit openslaat en denkt: “Sebas... je was een klootzak. Maar verdomme, wat heb je het leven op je eigen manier geleefd.”
Veel plezier.

Hoofdstuk 1 – The Myth, The Legend.

“De wereld vroeg niet om mij. Maar kreeg me toch.”

De chapters in dit hoofdstuk

- My Origin Story.
- Geboren uit chaos.
- Spelen met grenzen.
- En zo begon het.
- Laat ze maar springen.
- Alles wordt waarde (als je het goed vertelt).
- Ik keek. De wereld bewoog.

My Origin Story.

Ik neem je even mee terug in de tijd. Maart 1984. Het is donker. Pikzwart. Niet het soort donker waarin je nog net de contouren van je kamerplant ziet, maar een zwart waar geen randen aan zitten. De lucht hangt zwaar, met die typische stilte die alleen bestaat vlak voordat het losbarst. Buiten giert de wind tussen kale boomtoppen, die als hongerige vingers tegen het raam tikken. In de verte klinkt het huilen van een hond. Of een wolf. Of iets wat beide niet is, maar wel weet hoe je iemand kippenvel bezorgt.

Binnen, in een klein streekziekenhuis in Tiel, waar de muren geel zijn van het nicotineverleden en de TL-verlichting net iets te fel knippert, wordt een vrouw naar binnen gereden. De spanning is voelbaar. Niet de gezonde spanning van “het is bijna zover”, maar de soort waar mensen extra koffie om nemen. Op de gang klinkt een mengeling van klakkende hakken, gejaagde instructies en Iemand botst tegen een infuuspaal, zegt automatisch sorry — en beseft pas daarna dat hij zich verontschuldigt tegen infuuspaal op wieltjes.

In kamer vier, onder een grote ronde klok die al drie jaar stilstaat, wordt er gevochten. Niet door artsen of verpleegkundigen — die staan er vooral verbijsterd bij — maar door een baby. Een baby die, tegen alles in, besluit dat vandaag de dag is. Of niemand daar ook maar enigszins op voorbereid is, is totaal irrelevant. “Wat is dat op zijn hoofd?”, vraagt iemand paniekerig. “Is dat... een helm?”. “Volgens mij is het gewoon... zijn hoofd.” Een verpleegkundige laat bijna haar handschoenen vallen. “Ik denk dat hij al een mening heeft.”. “Of een plan,” mompelt een ander. En dan, alsof het script van een slecht geregisseerde actiefilm zich plotseling toch ontpopt tot iets legendarisch, slaat de stroom uit. Alles op zwart. Geen piepjes. Geen paniek. Alleen stilte. Drie volle seconden. Als het licht weer aanspringt, ligt er een kind op de borst van zijn moeder. Niet huilend. Niet spartelend. Gewoon... kijkend. Met een blik alsof hij de hele situatie

observeert, beoordeelt, en alvast conclusies trekt over het personeel. Die baby, dat ben ik.

Oké, dit is niet exact zo gegaan. Maar het is ook niet ver van de waarheid. Het punt is: dit verhaal draait niet om precisie, het draait om gevoel. En dit — dit is precies hoe het voelde. Als je weet dat je eigenlijk gewoon als een verschrompelde aardappel geboren werd, maar je omgeving iets verwachtte dat leek op *een profeet. Met een helm*. En mogelijk met bovennatuurlijke krachten. Of op z'n minst een voorliefde voor chaos.

Nu je in de juiste mindset zit — want ja, dit boek gaat af en toe wat afwijken van wat je als 'normaal' zou kunnen bestempelen — is het tijd om écht te beginnen. Niet met de mythologie. Maar met de realiteit. En geloof me, die is minstens zo vreemd. Geen huil of gespartel. *Alleen die blik*.

Als een soort innerlijke conclusie die al was getrokken: "Ik had ook gewoon in de file op weg naar het ziekenhuis geboren kunnen worden, maar nee hoor... dit moest natuurlijk weer theateraal gebeuren."

Geboren uit chaos.

De waarheid is: mijn geboorte was iets minder dramatisch dan een stroomstoring, maar dat maakt het niet minder bijzonder. Er gingen destijds geruchten — vooral van mijn moeder zelf — dat ik misschien wel onderdeel was van een drieling. Wat logisch klonk, want één Sebas bleek uiteindelijk al meer dan genoeg. Maar daar lag ik dan: alleen, maar met de intensiteit van drie. Volgens de verhalen kwam ik ter wereld met een hoofdvorm die verdacht veel leek op een... helm. Geen zacht babygezichtje zoals je die op geboortekaartjes ziet, maar een voorhoofd dat ruimte liet voor twijfel: “Is hij klaar voor de wereld, of komt hij net van het slagveld?”

Mijn oma lachte bij het zien van me. Niet ontroerd, maar oprecht verbaasd. En ergens snap ik dat wel — een baby met een ingebouwd helmpje en een blik die al drie levens vooruit denkt, verdient geen roze wolk maar een handleiding.

Dat ik geen normale baby was, werd trouwens al snel duidelijk. Terwijl andere kinderen hun omgeving ontdekten met grote ogen en open mondjes, had ik mijn eigen act. Ik ontdekte dat je mensen kon laten schrikken door gewoon... je ogen weg te draaien. Niet een beetje. Nee — volledig naar boven, witjes, alsof ik elk moment bezeten kon raken of ging doorspoelen naar het hiernamaals. En dat leverde dus reacties op. Paniek. Gekrijs. Gejoel. Precies wat ik wilde. Het mooiste? Ik deed het expres. En ik vond het geweldig. Elke keer als iemand schrok, kraaide ik van het lachen. Als baby. Volledig bewust. Alsof ik al wist: “*dit is top-tv.*” Je zou kunnen zeggen dat het mijn eerste publiek was. En dat ik meteen verkocht was aan het effect van onverwacht gedrag. Ik bedoel: wat is er mooier dan een volwassene bang maken met alleen je oogballen?

Praatte ik ook? Nee. Niet omdat ik het niet kon, maar omdat ik het niet nodig vond. Ik wees. Ik keek. Ik commandeerde met wenkbrauwen. Waarom praten als je mensen ook kunt laten rennen met één goed

geplaatste vinger? Mijn eerste ‘woord’ — als je het zo mag noemen — was eerder een communicatiestunt. Mijn moeder vroeg op een dag: “Wat wil je drinken?” Ik keek haar aan, keek naar het fruit op tafel en zei alleen: “Ssssss...” Ze keek me vragend aan. “Sinas?” Ik knikte.

Het was geen sinas. Het was helemaal níks. Ik had gewoon zin om iets te laten gebeuren. En het gebeurde. Ze gaf me wat ik niet vroeg. Sindsdien wist ik dat woorden overschat zijn, zolang je maar overtuigend genoeg bent.

En als je denkt dat dit een eenmalig dingetje was: nee hoor, dit werd mijn vaste strategie. Zo ook op de basisschool, waar we klassikaal een les kregen met fruitplaatjes. De juf hield een stuk karton omhoog met daarop een banaan, een appel, een sinaasappel. Ze vroeg aan mij: “Wat zie je hier, Sebas?”

Ik keek haar aan met de leegste blik die ik kon produceren. Geen reactie. Geen herkenning. Geen interesse. Ze zuchtte, keek naar de andere kinderen, en mompelde: “Hij weet het gewoon niet...” En dat vond ik dus prachtig. Die blik. Die vertwijfeling. Die plotselinge zorg. “*Hij weet het niet...*”. Terwijl ik het allemaal wist. Elk stuk fruit. Elke kleur. Elke naam. Maar ik had simpelweg geen zin. Sterker nog: ik vond het fantastisch dat zij dacht dat ik het niet wist. Want dan kreeg ik meer aandacht. Extra hulp. Oprechtheid. Verwarring. Alles waar ik van genoot. Het was alsof ik een toneelstukje opvoerde, alleen wist niemand dat het theater was.

’s Avonds kwam de waarheid naar boven. Mijn moeder deed thuis diezelfde oefening. En ik riep álles foutloos op. Alsof ik net een quiz had gewonnen. “Appel. Banaan. Peer. Sinasappel.” Zonder twijfel en zonder moeite. De volgende ochtend was het weer tijd voor de les. Zelfde oefening, zelfde plaatjes. En daar zat ik weer. Sebas, de verwonderde. De jongen die ‘het allemaal niet wist.’ Mijn moeder keek me aan alsof ze een aflevering gemist had. En zei: “Leugenaar, gisteren wist je alles feilloos!”

Waarna ze dus het hele verhaal doorspeelde aan de juf, die overigens jarenlang volhield dat ik het écht niet wist. Niet eens uit koppigheid — ze wilde gewoon geloven dat ik beperkt was. Alsof het makkelijker was dan erkennen dat ik haar compleet voor de gek hield.

En als je denkt dat ik alleen de kunst beheerste om mensen met blikken en woorden te bespelen... Nou, ik had nog een andere specialiteit: controle over chaos. Toen ik heel jong was, kreeg ik eens de opdracht om een nest jonge muizen 'weg te doen' dat mijn broer had gevonden. Waar anderen misschien zouden aarzelen of huilden, zag ik er een spelletje in. Ik zat daar, urenlang, boven een regenton vol water. Elke keer als een muisje naar de oppervlakte kwam, duwde ik hem rustig terug. Geen schuldgevoel. Geen twijfels. Alleen een kille, speelse observatie: dit is hoe je invloed hebt. Zelfs als niemand toekijkt. Misschien klinkt het gruwelijk. Misschien is het dat ook. Maar als kind voelde het logisch. Natuurlijk zelfs. De wereld was een theater. En ik had een rol te spelen. Of het nu was door een juf te misleiden, een moeder te laten twijfelen, of een muis onder water te houden.

En dat is misschien wel het mooiste aan dat soort momenten: het feit dat je als kind al ontdekt dat als je mensen geeft wat ze *denken* te zien, je er behoorlijk ver mee kunt komen.

Spelen met grenzen.

Als de basisschool me iets leerde, dan was het niet wat de bedoeling was. Terwijl andere kinderen enthousiast letters leerden schrijven en sommen probeerden op te lossen, was ik druk bezig met het ontdekken van een veel interessanter fenomeen: invloed. Niet in de klassieke zin van macht, maar gewoon... kijken hoe ver je kon gaan voordat iemand “nee” zei. En of je dat dan alsnog kon ombuigen naar “misschien dan maar wél”.

Ik zag school niet als een plek om te leren, maar als een speeltuin waarin je vooral sociale dynamiek moest snappen. Wie je iets kon laten doen. Wie je moest negeren. Wie je kon opjutten. En vooral: wie de zwakste schakel was als je weer eens iets had gedaan wat officieel niet mocht, maar feitelijk briljant was.

Neem nou die keer met de drol. Ja, dat verhaal. Sinterklaastijd. Er hing iets magisch in de lucht — of in ieder geval iets spannends. De juf had verteld dat Sinterklaas alles zag, alles wist, en zelfs wist wat je dacht. Dat vond ik interessant. Als hij *alles* zag, dan zou hij ook *dát* zien. En dus besloot ik iets achter te laten. Niet in mijn schoen. Niet op papier. Nee, op de stoep. Buiten. In alle eenvoud. Een statement. Mijn statement. Toen mijn moeder me vond met m’n broek op de enkels, keek ze me aan alsof ik bezeten was. En ergens was dat ook zo. Door nieuwsgierigheid. Door de drang iets anders te doen dan het script voorschreef. De drol lag er. Oprecht. Onverstoorbaar. En in mijn hoofd maakte ik even contact met Sinterklaas. *“Jij snapt dit. Toch?”*.

Dat was misschien de eerste keer dat ik een grens opzocht. Maar het was zeker niet de laatste. Wat later volgde was mijn eerste echte experiment met liegen. Niet omdat ik iets te verbergen had — maar omdat ik wilde testen hoeveel mensen bereid waren te geloven, zolang je het goed bracht. Ik deed alsof ik ziek was. *Niet een beetje ‘ik heb buikpijn’-ziek*, maar vol overtuiging. Hoesten, zweten, in een deken gewikkeld op de bank. Ik kreeg

limonade, aandacht, vrijstelling van alles. Het was fantastisch. Tot het zó goed ging dat mijn moeder overwoog de dokter te bellen. Plotseling voelde ik me... genezen. Wonderbaarlijk. Het wonder der genezing, binnen het kwartier. Toen ik dat later navertelde, kreeg ik het advies “dat nooit meer te doen”. Ik hoorde vooral: “*maar het werkte wel.*”

Later, bij een verkleedfeest op school, speelde ik een oude man. Grijs haar, kromme rug, stok erbij. Maar ik speelde het niet even — ik bleef erin. Hele dag. Gymles, lunch, speeltijd. Alles in karakter. Toen de meester vroeg waarom ik niet meedeed met trefbal, antwoordde ik bloedserieus: “Mijn heup doet zeer.” Ik was zes, hij knikte en ik had gewonnen. Het was niet dat ik geen deel wilde zijn van de klas — ik wilde gewoon de regels herschrijven. Kijken of ik met overtuiging mijn eigen spelregels kon maken. En meestal lukte dat. En ja, soms had ik ook een bepaalde fascinatie voor wat anderen als “raar” zagen.

Zoals die keer met de lavendelseep. Mijn moeder had die gekocht. Nieuwe geur. Mooie blokken. Leek op snoep, rook naar bloemen. En ik dacht: als ik dat in m’n ogen wrijf, zie ik vast mooier. Beter. Anders. Het resultaat was wazig paars zicht, een huilende Sebas en een moeder in volledige paniekstand. Ik lag op de grond, handdoek over m’n ogen, terwijl zij riep: “Waarom zou je dat doen?” Ik had geen antwoord. Maar in mijn hoofd hoorde ik: “*Waarom niet?*”. Net zoals ik ooit dacht dat het een goed idee was om lavendelseep in mijn ogen te wrijven, sprong ik ook over garagedaken, liet ik rookbommen ontploffen en bedacht ik dat fietsen prima zonder rijder door konden denderen richting een sloot

Wat me vooral blijft uit die tijd, is het gevoel dat ik altijd bezig was met *effect*. Niet met regels. Niet met normen. Maar met: wat gebeurt er als ik dit doe? Wie reageert er? Hoe reageren ze? En kan ik het nóg gekker maken? Soms betekende dat dat ik dingen probeerde die ik logisch vond, maar waar volwassenen nog jaren grijze haren van kregen. Zoals de keer in het ziekenhuis, met de man in de rolstoel. Hij zat daar. Stil. Half weggezakt in

zichzelf. En ik, Sebas, zes jaar oud, bleef kijken. Niet vluchtig. Niet kort. Maar echt kijken. Mijn moeder tikte me op de schouder: “Niet staren. Dat is onbeleefd.” Ik keek haar aan, draaide terug, en zei oprecht: “Ik kijk alleen of hij nog leeft.” Geen filter. Geen schaamte. Alleen maar de oprechte wil om te *weten*. Ik was geen klootzak — ik was nieuwsgierig. Alleen had niemand me ooit verteld dat je soms beter *niet* hardop kunt zeggen wat je denkt.

En zo begon het.

Terugkijkend op die jaren — met natte sokken, glitterknickers in m'n jaszak en een steeds groter wordend arsenaal aan streken — vraag ik me soms af: was ik nou echt zo'n aparte? Of waren de anderen gewoon zo voorspelbaar? Want eerlijk is eerlijk: ik had geen grote plannen. Geen manifesten. Geen kwaadaardige agenda. Alles begon vanuit nieuwsgierigheid. Vanuit een gevoel van: "*Wat gebeurt er als...?*"

Maar waar andere kinderen ophielden bij één keer testen, begon het voor mij dan pas echt interessant te worden. Als iemand schrok, wilde ik weten wat diezelfde schrik deed bij een ander. Als iets werkte, wilde ik weten hoe vaak ik ermee wegkwam. En als ik iets fout deed en er níet op werd aangesproken, dan was dat geen opluchting — het was bevestiging. Een groene vlag om verder te gaan. Ik had weinig met hiërarchie. Leerkrachten waren er vooral om het spel uitdagender te maken. Regels waren interessant zolang ze ergens knelden. En als niemand keek, ging ik op zoek naar de grens — niet om hem te overschrijden, maar om hem te *voelen*.

Die momenten waarop ik anderen iets liet doen, en het ze zelf liet verzinnen, dát waren mijn favorieten. Niet de chaos zelf, maar het mechanisme erachter. Wat moest ik zeggen om iemand iets te laten doen wat ze eigenlijk niet van plan waren? Wat was de juiste timing? De juiste blik? De juiste stilte?

Al vroeg ontdekte ik dat taal een wapen was. Of misschien beter gezegd: een gereedschap. En dat niet praten soms nog krachtiger was dan iets hardop zeggen. Als kind van zes had ik geen notitieboekje, maar ik had wél een geheugen. En ik herinner me die eerste successen nog steeds met dezelfde warmte waarmee anderen terugdenken aan knutselwerkjes of zwemdiploma's. Ik had geen C-diploma. Maar ik had een jongenslijf vol lef en een hoofd vol onlogische logica.

En misschien was dát mijn echte rapport: niet gedrukt op papier, maar zichtbaar in het gedrag van de mensen om me heen. Hoe ze reageerden. Hoe ze lachten. Hoe ze in de sloot sprongen als ik het goed bracht. Soms denk ik dat het hele leven daar eigenlijk al besloten was. De kinderversie van wat later zou uitgroeien tot een patroon. Zoals die keer dat ik uit het raam klom om op het dak te zitten. Niet uit baldadigheid, maar uit pure nieuwsgierigheid — om te voelen hoe hoog het voelde. Mijn oma gilte alsof ze me zag vallen, maar ik zat daar alleen maar te kijken. Later, bij zwaar onweer, kroop ik terug naar datzelfde dak. Niet om te vluchten, maar om de bliksem te zien dansen. Eerst kijken. Dan testen. Dan sturen.

Laat ze maar springen.

Er komt een moment in elk kind zijn leven waarop je beseft dat sommige dingen *net* wel kunnen. Dat je op het randje balanceert — letterlijk soms — maar dat niemand ingrijpt zolang het niet in de fik vliegt of iemand begint te huilen. Dat moment kwam bij mij vroeg. En ik vond het fantastisch.

Knikkeren was mijn eerste arena. Niet zomaar dat speelse “voor de lol”-knikkeren. Nee, dit ging ergens over. Tactiek. Oog-handcoördinatie. Bluffen. Lullen als Brugman als je verloor. En vooral: zorgen dat niemand doorhad dat je *nét* iets grotere knikkers had meegenomen van thuis dan je officieel had gewonnen. Het schoolplein werd een soort minicasino. Winnaars bleven knikken, verliezers gingen naar huis met zand in hun zakken. En ik? Ik speelde het spel. Met scherp. Glimlachend. En altijd één oog op de buit. Knikkeren was voor mij dus het eerste systeem waar ik grip op kreeg. Niet omdat ik er goed in was — al deed ik natuurlijk alsof — maar omdat het spel me iets leerde over mensen. Hoe ze reageren op spanning. Op verliezen. Op beloftes. Op het gevoel dat ze iets zeldzaams konden winnen, ook al had ik het die ochtend zelf gewoon uit een snoeptrommel geplukt.

Ik begon klein. Wat bluffen, wat ruilen. Een gewone knikker met een scheurtje in het glas werd ineens “zeldzaam” als ik beweerde dat hij uit een geheime serie kwam die alleen in België bestond. Niemand wist waarom België. Dat maakte het juist geloofwaardiger. En het werkte. Je moest het alleen overtuigend brengen, met een mix van oprechtheid en lichte onverschilligheid — alsof je het eigenlijk niet wilde ruilen, maar vooruit dan.

Tot ik doorhad dat ik nog iets beters kon dan spelen: anderen zover krijgen dat ze voor mij speelden. En dat ze daar ook nog *zélf* enthousiast over werden. Het begon met een jongen uit mijn klas. Hij stond bij de sloot. Je kent ze wel, die ondiepe sloten naast het schoolplein. Niet diep genoeg om

gevaarlijk te zijn, maar precies diep genoeg om je dag te verpesten. Zijn veters waren al los. Zijn gezicht stond op twijfel. En ik? Ik rook mijn kans. “Als je nu springt,” zei ik, “krijg je van mij drie knikkers. Die speciale “bonken” met spikkels.” Hij aarzelde. Keek naar de sloot. Keek naar mij. En toen, zonder nog iets te zeggen, sprong hij. Met schoenen aan. Zonder plan voor de landing. Hij haalde het nét niet, waardoor hij dus volledig onder het natte stinkende smurrie van de sloot zat.

Eenmaal aangekomen in de klas, volgde een combinatie van een geschrokken juf, natte broek, modder op de vloer en drie knikkers die ik langzaam overhandigde alsof ik zojuist een contract had bezegeld. Want afspraak is afspraak. En daar, in dat ene moment — terwijl hij druipend naast me stond, zijn gezicht rood van de schaamte en zijn sokken zompig — voelde ik het: ik kon iets in gang zetten zonder zelf iets te doen.

Vanaf toen begon ik te spelen. Niet met knikkers, maar met mensen. Ik ontdekte dat als je net op het juiste moment iets durfde te zeggen, je bijna alles voor elkaar kon krijgen. “Spring nu, anders durf je het morgen ook niet.” “Als jij durft, durf ik daarna ook.” “Je moet het nu doen, want straks gaat de bel.” En precies dát was de truc: het net voor de bel doen. Als kinderen nog nét durven, maar geen tijd meer hebben om logisch na te denken en op te drogen. Dat maakte het effect des te groter. Natte schoenen de klas in. Leraar geïrriteerd. Verwarring. Ongemak. Eén iemand in paniek. De rest lacherig. En ik? Ik zat achterin het lokaal, deed alsof ik niks wist. Onzichtbaar, maar verantwoordelijk. Ik was geen pestkop. Ik duwde niemand. Ik liet ze zichzelf duwen. Dat was voor mij de ultieme magie: dingen laten gebeuren zonder je handen vuil te maken. Geen dader, geen held, alleen de schaduw achter het plan. En ja, soms voelde dat bijna... artistiek.

Wat me misschien het meest verbaasde, was dat het bleef werken. Niemand leek het te doorzien. De leerkrachten keken altijd naar degene met natte kleren, nooit naar degene met droge handen en een klein

glimlachje. En ergens in die natte, modderige weken begon ik te begrijpen: ik hoefde niet per se in de spotlight te staan om het toneelstuk te regisseren. Een paar weken nadat ik zelf de aanjager was geweest van natte broeken, slootwater en bevroren tenen bij anderen, besloot ik dat het tijd was om weer eens zelf de hoofdrol op te eisen. Niet uit schuldgevoel — laten we eerlijk zijn, dat kende ik toen nog niet — maar omdat ik vond dat je alleen echt kon leiden als je zelf ook af en toe nat ging. Letterlijk, in dit geval.

Het was een miezerige dag. Grijs, windstil, die typische Nederlandse atmosfeer waarbij de lucht je waarschuwt zonder uit te spreken wat er komt. Ik stond bij de sloot. Alleen, even geen publiek, geen duwtjes, geen weddenschappen. Gewoon een test. Kon ik het? Kon ik er overheen springen? Het antwoord was nee.

Toen ik weer bovenkwam — laarzen vol water, broek tot aan m'n knieën doorweekt — lachte ik. Niet omdat het grappig was, maar omdat ik wist dat dit er eentje was voor het boekje. M'n klasgenoten stonden erbij, geschokt en giechelend. "Waarom deed je dat?". "Gewoon," zei ik. "Ik wilde weten of het kon." Het kon dus niet. Maar het antwoord bleef geldig.

Vanaf dat moment begon ik met een ander soort experimenten. Smeriger. Harder. Luidruchtiger. Ik ontdekte vuurwerk. Niet omdat iemand me dat had aangeraden, maar omdat het beschikbaar was. En als iets beschikbaar is, dan wil ik weten wat het doet. Of beter: wat ik ermee kan doen. Rotjes waren het begin. Eerst gewoon afsteken zoals iedereen. Daarna: kijken wat er gebeurt als je ze ergens in stopt. Melkkartons, blikjes, modder, een keer een oude bloempot. En toen kwam de drol. Een van ons had hem gevonden. Vers. Perfect. Iemand zei: "Wat als...". En ik zei niks. Ik had het lont al vast.

De ontploffing was — letterlijk — legendarisch. Een fontein van bruine ellende. We renden. Gilden. Lachten. Een van ons kreeg een spat op zijn

wang. Niemand weet meer wie. En niemand wil het zijn geweest zijn. Maar iedereen weet dat het gebeurd is.

En daar, in die geurige wolk van paniek en overwinning, voelde ik het weer. De vrijheid. Het effect. De wetenschap dat iets zo klein, zó groots kon eindigen. Ik geloof niet dat ik het deed om anderen te pesten. Ik deed het omdat ik wilde weten waar de grens lag. En die grens verschoof steeds. Elke keer dat ik ergens mee wegkwam, schoof hij een stukje op. Straf was een factor, zeker. Maar het werd ook een soort valuta. Wat kreeg ik ervoor terug? Was het het waard?

In mijn hoofd was het antwoord meestal ja. Het enige wat ik niet snapte, was waarom anderen het soms zo serieus namen. *"Wat als er iets was gebeurd?"*. Ja, maar... *er gebeurde iets. En het was fantastisch.*

Zoals Hannibal uit de A-Team altijd zei:

"I love it when a plan comes together"

Alles wordt waarde (als je het goed vertelt).

Er hing een grote kristallen lamp boven onze eettafel. Zo'n sierlijk, glinsterend gevaarte dat volgens mij in de jaren '80 nog gold als chic, maar in de jaren daarna vooral stof ving en regenboogjes op de muur toverde als de zon er goed op stond. Ik vond het magisch. Niet vanwege het licht, maar vanwege wat eraan hing. Al die kristallen — glanzend, hard, koud — en als je er zachtjes tegenaan tikte, gaven ze een hoog, helder geluid. Het voelde alsof je iets in handen had dat bijzonder was. Kostbaar. En vooral: verhandelbaar.

Dus begon ik ze eraf te halen. Niet allemaal tegelijk — ik was niet dom — maar af en toe eentje. Heel voorzichtig. Alsof ik een museumroof pleegde, maar dan met sokken aan. Thuis viel het niet op, en op school had ik ineens iets bijzonders in mijn jaszak. "Wat is dat?" vroeg een klasgenoot. Ik draaide het steentje tussen mijn vingers, hield het tegen het raam en zei met ingehouden adem: "*Diamant.*" Soms werkte dat. Soms keken ze me aan alsof ik gek was. En dan paste ik mijn verhaal aan. "*Of kristal. Ook zeldzaam. Zat in de lamp van m'n opa. Er zijn er maar een paar van.*"

Dat was het mooie: ik hoefde niet te liegen, ik hoefde alleen maar iets aan te raken wat al glinsterde — en het net anders te benoemen. Sommige kinderen wilden ze ruilen. Voor een Pokémonkaart, een stuk van hun lunch, of gewoon voor het verhaal dat ze thuis konden vertellen. En ik gaf ze mee, met een klein gevoel van controle. Alsof ik wist hoe waarde werkte, maar zonder echt te begrijpen waar ik mee bezig was. Het was geen plan. Het was instinct.

Hetzelfde gold voor het geld. Thuis hadden we een metalen geldkoffertje. Geen echte kluis, maar zo'n grijs bakje met vakjes voor muntrollen, briefjes keurig gesorteerd en dat typische klikslotje dat eigenlijk nooit goed dichtzat. Het stond ergens in huis alsof het er altijd al had gestaan — openlijk, zichtbaar, zonder alarmbel of verboden-bordje. En dus voelde het voor mij als iets normaals. Beschikbaar. Toegankelijk. Niet spannend, niet

verboden. Gewoon... aanwezig. Op een dag trok ik het open. Keek naar de briefjes, bladerde erdoorheen en dacht: *dat is veel papier voor een beetje chocola*. In mijn hoofd had geld geen waarde.

Geen systeem, geen begrenzing. Het was gewoon ruilmiddel voor snoep. En ik had zin in iets lekkers. Die dag was het warm. Echt zomers warm. En ik liep in mijn zwembroek. Dus stopte ik twee biljetten in mijn zak — honderd gulden per stuk — en liep naar het kleine supermarktje in het dorp. Zo eentje waar de prijzen nog met van die ouderwetse plastic cijfertjes op het schap stonden. Zonder decimalen. Gewoon: 100. En ik dacht, letterlijk: ah, ik moet iets van honderd hebben. Dus kocht ik twee Marsen.

De vrouw achter de kassa keek me aan alsof ik een grap maakte. Eerst nog vriendelijk. Toen verbaasd. En toen bezorgd. Want welk kind van een jaar of zeven rekent af met twee briefjes van honderd, uit zijn zwembroek? Ze belde mijn ouders. Mijn oudste broer kwam eraan, waarschijnlijk als diplomatieke tussenpersoon tussen paniek en pedagogiek.

Hij haalde het geld uit mijn zwembroekzak — met dat gezicht alsof hij een smokkeloperatie onschadelijk maakte — en daarmee was het klaar. Ik kreeg geen snoep. Geen boze woorden. Geen straf. En misschien is dat wel het mooiste aan dit verhaal: Dat het niet draaide om het geld. Maar om wat het liet zien. Niet diefstal. Geen opzet. Geen plan. Alleen kinderlijke logica, in z'n puurste vorm.

Ik keek. De wereld bewoog.

Het wonderlijke is: ik voelde me nooit anders. Terwijl ik het wél was. Ik had geen behoefte om op te vallen, en tóch viel ik op. Niet omdat ik schreeuwde, maar omdat ik stil was op een manier die mensen onrustig maakte. Ik deed niet mee aan alle spelletjes, maar kende de spelregels beter dan wie dan ook. En ik lachte niet altijd als anderen lachten — ik lachte als ik het zag gebeuren.

Sommigen noemden me stil. Anderen vonden me ‘apart’. Maar ik was vooral iemand die keek. Zelfs op momenten dat het nergens om leek te gaan — zoals toen we op school blokletters moesten leren schrijven. Terwijl de anderen direct begonnen, bleef ik eerst kijken. Niet naar wat er moest, maar naar wat er kon. Mijn letters weken nét iets af. Niet uit opstandigheid, maar uit nieuwsgierigheid. Ik keek naar hoe mensen spraken. Hoe ze bewogen. Hoe ze reageerden als je net buiten het verwachte handelde. En elke keer dat iemand dacht: “Wat doet hij nou weer?”, wist ik dat ik het goed had gedaan.

In die vroege jaren leerde ik iets wat ik nooit meer ben vergeten:

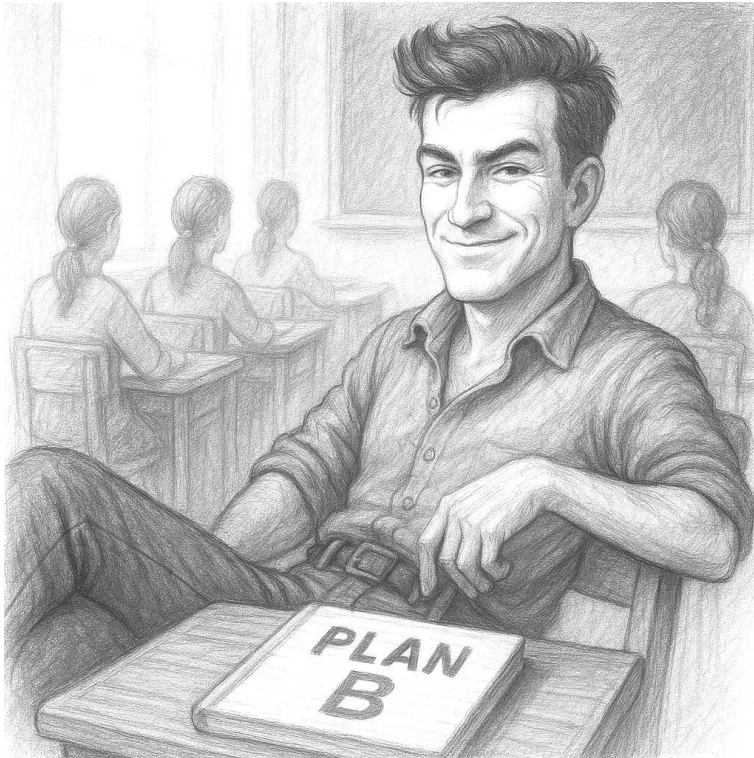
Je hoeft niet hard te rennen om voorop te lopen. Je hoeft alleen maar net iets anders te denken dan de rest. En dan stil te blijven staan terwijl iedereen zich afvraagt of ze verkeerd lopen.

Als je het slim speelt, dan ben jij de enige zonder natte sokken — terwijl je klasgenoten druipend naar hun stoel teruglopen met een handje knikkers en de vage indruk dat het allemaal hun eigen idee was. En dat was het misschien ook wel. Want het mooiste aan invloed is niet dat jij de baas bent, maar dat niemand doorheeft dat jij het was.

Toen nog niet. Later wel. Maar daar komen we nog op terug.

Hoofdstuk 2 – Sluwe streken & Schoolstress.

“Ze wilden me leren hoe het hoorde. Ik liet zien hoe het ook kon.”

De chapters in dit hoofdstuk

- Eerste botsingen.
- Onder de radar.
- Het systeem kraakt, ik lach
- Moeilijk op papier, briljant in het echt?
- Antwoord B: Staat in het boek.
- Overleefmodus.
- De meesterzet met nasmaak.
- Rapport gelezen. Mij gemist.

Eerste botsingen.

Het begint allemaal onschuldig, zoals de meeste dingen in mijn leven. Een klaslokaal, een leerkracht met een te grote bril, krijt op een bord, en een jongen — ik — die zich afvraagt waarom de rest zo druk doet over iets dat bijzonder saai is. Ik bedoel, we leerden hoe je netjes in een rij moest staan. Alsof dat een levensvaardigheid is. Alsof iemand ooit op z'n sterfbed zegt: *"Gelukkig kon ik altijd netjes aansluiten bij de gymzaal."*

Ik weet nog dat ik daar zat. Niet vervelend, niet rebels, gewoon... daar. Stil. Oplettend. Maar niet in de manier waarop ze wilden. Terwijl de rest druk knikte bij elke uitleg, zat ik dingen te bedenken. Niet per se geniaal, maar wel anders. Zoals hoe lang het zou duren voordat iemand zou merken dat ik nog steeds exact dezelfde tekening aan het inkleuren was als gisteren. Spoiler: drie dagen.

Wat ze vaak niet snapten, is dat ik niet verveeld was omdat ik niks kon. Ik was verveeld omdat ze alles uitlegden alsof we hersendood binnenkwamen en pas in groep 8 weer wakker mochten worden. Alles was in beton gegoten: zo doe je dit, zo werkt dat. En ik dacht alleen maar: *Serius? Dit is jullie systeem?*

En dan dat rapport. Je kent ze wel, die oude kartonnen dingen met handgeschreven opmerkingen. "Sebastian is slim, maar...", gevolgd door alles tussen de regels door. "...maar kijkt veel naar buiten." "...maar lijkt niet betrokken." "...maar is afgeleid." Wat ze niet wisten, is dat ik álles doorhad. Ik hoorde hun stemmen, hun woorden, hun zuchten. Maar ik koos ervoor om niet te reageren. Omdat reageren bevestiging geeft. En ik was allergisch voor bevestiging.

Soms vroegen ze me waarom ik zo stil was. Ik wist niet hoe ik moest uitleggen dat ik gewoon aan het luisteren was. Niet naar hun uitleg, maar naar wat ze echt bedoelden. Of naar dat meisje drie tafels verder die haar

pen vastpakte alsof het een gevecht was. Ze dachten dat ik moeite had met aansluiting. Ik dacht alleen: *jullie sluiten helemaal nergens op aan.*

Ze zeggen wel eens dat school bedoeld is om kinderen structuur te geven. Grenzen. Zekerheid. Een stabiele basis waarop je kunt bouwen. Maar voor mij voelde het eerder als een plek waar je op commando moest ademen. Alles was voorgekookt. Van hoe je je potlood moest vasthouden tot hoe je een “zinvolle bijdrage” leverde in de kring. En dat laatste... daar ging het bij mij al mis. Want wat nou als ik het al begreep, maar geen zin had om dat te bewijzen?

De meester vroeg iets. Iedereen stak z'n vinger op, als een stel konijnen met hoogtevrees. Ik bleef zitten. Niet omdat ik het niet wist, maar omdat ik benieuwd was hoelang het zou duren voordat hij me rechtstreeks iets zou vragen. Dat duurde. Hij dacht dat ik het niet snapte. Maar dat vond ik juist het leuke eraan. Ik begon er zelfs plezier in te krijgen: het doen alsof. Me dommer voordoen dan ik was. Trager antwoorden. Vragen stellen waarvan ik het antwoord al wist. Gewoon om te zien hoe ver ik kon gaan voordat iemand zei: “Je liegt”. En de grap? Dat deden ze niet. Ze geloofden me. Tot mijn moeder die ene dag naar school ging en zei: “Sebastian? Die wist het gisteren allemaal nog feilloos.” En toen viel het kwartje. Maar niet bij mij. Bij hen.

Vanaf dat moment had ik door dat ik *controle* had. Niet over de lesstof, maar over hoe ik werd gezien. Als ik stil was, dachten ze dat ik dromerig was. Als ik niks deed, vonden ze me afwezig. Als ik iets níét zei, vulden ze het zelf wel in. En ik? Ik zat daar met een half ingekleurd werkblad en dacht: *hoeveel ruimte krijg je als mensen denken dat je het niet snapt?* Het antwoord: verrassend veel. Soms zelfs letterlijk. Zoals die keer dat ik een klasgenoot mijn huiswerk liet maken. Niet omdat ik het niet kon, maar omdat ik wilde testen of ik iemand zo ver kon krijgen zonder dat ze het zelf echt doorhadden. Een halve glimlach, een beetje hulpeloos kijken, een kleine zucht — en voilà: klaar. En ik merkte: hoe minder ik zei, hoe meer

mensen invulden. Hoe meer ik invulde, hoe meer ze gaven. Leraren, medeleerlingen — ze hadden geen idee dat ik ondertussen meer bezig was met sociale experimenten dan met rekenopgaven.

Ik was niet luid. Niet dwars. Maar ik paste niet in het vakje waarin ze me probeerden te duwen. En dus leunde ik achterover. Liet ze hun ding doen. Ondertussen tekende ik oorlogsscènes in de kantlijn van m'n rekenboek en probeerde ik uit te vogelen hoe lang je met een gesloten mond tóch aanwezig kon zijn. De meester zei op een dag: "Jij leeft in je eigen wereld." Ik dacht: *Gelukkig wel.*

Onder de radar.

Het was ergens in groep zes dat ik de onzichtbaarheid echt begon te beheersen. Niet letterlijk natuurlijk — ik had geen cape of toverspreuk — maar iets wat veel effectiever was: ik leerde te verdwijnen in gedrag. Je weet wel, dat type leerling waar leraren over zeggen: “Hij is er wel, maar ik voel hem niet.” En precies dáár wilde ik zitten. In dat niemandsland tussen opvallen en vergeten worden. Niet omdat ik niks wilde — maar omdat ik rust wilde. Bewegingsvrijheid. Een mentale achterdeur waar ik zelf in en uit kon lopen zonder toestemming. Ik wist precies wat ik moest doen om op te gaan in de massa. Niet té stil, want dan vielen ze je lastig. Niet té druk, want dan kreeg je weer extra aandacht. Je moest er nét zijn. Nét je naam invullen. Nét je schrift inleveren. Maar verder? Onzichtbaar.

Wat de juf niet wist, is dat ik ondertussen complete werelden bedacht. Als zij een instructie gaf over werkwoordspelling, dacht ik aan hoe het zou zijn als diezelfde regel gold voor gevoelens. Of dat je “geweest” ook kon toepassen op je stemming: *Ik ben blij geweest, maar nu even niet*. Mijn schrift zag eruit alsof ik meedeed. Mijn ogen keken alsof ik luisterde. Maar mijn hoofd zat vol met andere dingen. En ergens voelde dat als een soort protest. Een stille middelvinger naar het idee dat je alleen meetelt als je precies doet wat er verwacht wordt. Ik wist al dat ik niet in het rijtje paste. En eerlijk? Ik wilde er ook niet bij horen. Niet bij de kindjes die voor elke rekensom hun hand opstaken alsof ze auditie deden voor een commercial. Niet bij de groepjes die stiekem fluisterden en dachten dat ik niks hoorde. Ik hoorde alles. Ik hoorde zelfs wat ze *niet* zeiden. Soms kreeg ik een opmerking in mijn rapport: “Sebastian lijkt zich af te zonderen.” Ik las het, glimlachte, en dacht: *Dat is precies het idee*.

Er is iets fascinerends aan de stilte van een klaslokaal. Niet die oppervlakkige stilte waarin iedereen zogenaamd geconcentreerd zit te werken, maar die diepere stilte — wanneer je als leerling allang gestopt bent met luisteren en het systeem op mute hebt gezet. Ik was daar goed in.

Niet omdat ik me wilde afsluiten, maar omdat ik ontdekte dat mijn hoofd simpelweg een andere route nam dan die van het bord.

Toetsen waren daar het beste voorbeeld van. Niet het soort toets waar je zenuwachtig voor was, maar die eindeloze rij met vragen waarvan ik soms dacht: *Serius? Dit willen jullie weten?* Soms schreef ik het antwoord gewoon op. Als ik zin had. Maar als het een slechte dag was — of de vraag dom voelde — dan begon het echte plezier. *“Staat in het boek.”* Dat schreef ik. Midden op het antwoordveld. Zonder verdere uitleg. Of: *“Dat heb je verteld, vorige week”*. Wat uiteraard waar was, maar praktisch onbruikbaar voor de correctie.

En mijn favoriet, eentje die ik waarschijnlijk op m’n grafsteen zou laten zetten als het mocht: *“Waarom vraag je het aan mij? Je weet het toch al?”* Het mooiste was de verwarring op het gezicht van de leerkracht. Alsof ze niet wisten of ze moesten lachen, boos moesten worden, of me een vorm van existentiële scherpzinnigheid moesten toedichten. Spoiler: het werd meestal strafwerk.

Maar dat vond ik eerlijk gezegd prima. Strafwerk was rust. Strafwerk betekende dat ik mijn eigen tempo kon bepalen. Het betekende dat ze me even met rust lieten, en dat ik zonder groepsgedrag om me heen, gewoon kon zijn wie ik was: stil, analyserend, half afwezig maar tegelijkertijd hyperbewust van alles wat er gebeurde. Ik zag zoveel meer dan mensen dachten. De kleine haperingen in de stem van de juf als ze twijfelde aan zichzelf. De blik van medeleerlingen die naar elkaar keken voor goedkeuring. De manier waarop sommige kinderen hun potlood vasthielden alsof het hun enige wapen was tegen de dag. En ik? Ik hield me stil. Want zolang ik niks zei, bleef ik veilig. Zolang ik niet precies liet zien wat er allemaal *wel* in mijn hoofd gebeurde, konden ze me onderwaarderen. En dat gaf mij de bovenhand.

Ik zat vaak achterin. Niet omdat dat moest, maar omdat ik het daar beter kon overzien. Minder afleiding van voren, meer zicht op iedereen. Soms leverde dat kleine bonussen op. Zoals die keer bij Engels, waar ik moeiteloos de antwoorden van de jongen voor me overnam. Niet omdat ik het niet wist — ik wilde gewoon weten hoe ver je kon gaan zonder dat iemand het zag. Eén blik naar beneden, één beweging met de pen, en weer omhoog kijken alsof er niks was gebeurd. Het was bijna te makkelijk. Niet spieken. Observeren en slim gebruiken wat je ziet.

De kinderen die zich uitsloofden, de leerlingen die alles letterlijk namen, de juffen die overduidelijk geen zin hadden in die ene maandag na de herfstvakantie. Ik zag het allemaal. En ik snapte het. Vaak sneller dan de mensen zelf. Ik weet nog dat ik me op een dag afvroeg: hoeveel mensen hier zitten zichzelf eigenlijk ook gewoon uit te zitten? Alsof de hele klas meedeed aan een toneelstuk waarin iedereen zogenaamd zijn best deed, terwijl de helft niet wist waarvoor.

Ik dacht: misschien doen we allemaal alsof. De leraar praatte. Ik keek naar zijn wenkbrauwen. Naar hoe ze opkrulden bij het woord “huiswerk.” Naar zijn ademhaling, die iets versnelde als hij het over ‘de gang’ had. Het waren geen details — het waren signalen. En ik las ze als ondertitels op een film die de rest niet keek. Ik begon het een sport te vinden om te zien wie zich ongemakkelijk voelde, wie net deed alsof hij iets begreep, wie jaloers was, wie boos, wie op knappen stond. En als ik dat eenmaal zag, kon ik er iets mee. Ik hoefde niks te zeggen. Gewoon aanwezig zijn was al genoeg. Eén blik. Eén grijns. Soms zelfs een stilte langer dan gewenst.

Ik was geen meester in woorden, maar ik was wel goed in timing. Een soort sociale sluipschutter. Niet om te schaden, maar om te zien wat het deed. Wat mij vaak redde, was dat mensen me onderschatten. Ze dachten: *“Hij is wat dromerig. Afwezig. Doet niet echt mee”*. Wat ze niet zagen, was dat ik ondertussen alles aan het opnemen was. Niet de lesstof. De mensen. De sfeer. De regels achter de regels.

En in die stilte — die zelfgekozen onzichtbaarheid — vond ik iets wat ik nergens anders kreeg: grip. Niet op de les. Niet op cijfers. Maar op de dynamiek. En dat was alles wat ik nodig had.

Het systeem kraakt, ik lach.

Er kwam een moment waarop stilzitten niet meer genoeg was. Niet omdat ik me verveelde, maar omdat ik begon te merken dat het systeem zelf ging piepen. Alsof mijn aanwezigheid, mijn manier van reageren — of juist het gebrek daaraan — langzaam begon te knagen aan de structuur waar de school op draaide. En ik vond het heerlijk.

Het begon klein. Een toets waarop ik — zoals eerder gezegd — niet het verwachte antwoord gaf, maar een tegenvraag. “Waarom vraag je het aan mij? Je weet het toch al?” Dat soort dingen. Eerst leverde het gefronste wenkbrauwen op. Daarna frustratie. En uiteindelijk... pure verwarring. Want wat doe je met een kind dat niet boos is, niet dom, niet druk, maar gewoon weigert het spel mee te spelen? Ik was het menselijke equivalent van een 502-error. Alles leek te kloppen — ik was fysiek aanwezig, had een pen vast, keek naar het bord — maar ergens liep het vast. De input kwam binnen, maar de output was nooit wat ze verwachtten.

Sommige leraren gingen in de weerstand. Die begonnen me te benoemen in plaats van te begrijpen. “Je doet het jezelf aan.” “Je zou zoveel kunnen, als je gewoon meedeed”. Of de klassieker: “Je bent slim genoeg, maar je saboteert jezelf.” Ik hoorde het aan. Noteerde het in m’n hoofd. Niet om ze later te confronteren — maar omdat ik dacht: jullie hebben geen idee dat dit geen sabotage is, dit is wie ik ben.

Waarom zou ik energie steken in een systeem dat geen ruimte liet voor mijn soort nieuwsgierigheid? Voor mijn soort logica? Voor mijn tempo? Ik begon kleine experimenten te doen. Niet met vuurwerk of drollen deze keer — die lessen had ik al geleerd. Dit keer ging het subtieler. Soms letterlijk. Zoals die keer tijdens scheikunde, toen we per ongeluk — of nou ja, niet heel per ongeluk — de stroom uit het hele gebouw lieten klappen. Eén onhandige combinatie van snoeren, stopcontacten en het soort jongenslogica dat denkt: ‘Wat als je deze en die tegelijk indrukt?’

Het resultaat was een donker schoolplein, een evacuatieoefening en een intern onderzoek dat nergens toe leidde. Ik vond het fascinerend: hoe snel volwassenen hun grip verloren als het licht letterlijk uitging.

Ik deed bijvoorbeeld expres het werkboek fout. Letterlijk. Elke opgave één vakje te laat. Het klopte niet, maar het patroon was zó strak dat het leek alsof het klopte. En als je er niks van zei, wist ik: je kijkt niet eens écht. De juf dacht dat ik een rekenstoornis had. Ik wist dat ik een juf had die niet oplette. Het werd pas echt interessant toen ook mijn ouders erbij werden gehaald. Je kent dat wel: oudergesprekken waar je zelf bij moet zitten, terwijl drie volwassenen praten alsof je er niet bent. Alleen dat ik er wél was. En alles hoorde. Elke zucht. Elke formulering. Elke poging om mij in een vakje te duwen dat net te strak zat.

“Hij lijkt zich af te zonderen.”

“Hij is slim, maar... moeilijk te bereiken.”

“Hij leeft in zijn eigen wereld.”

Ze zeiden het alsof het een zorgpunt was. Terwijl ik dacht: *Jullie zouden eens moeten zien hoe mooi die wereld is waar ik in leef.*

Mijn moeder verdedigde me. Dat weet ik nog goed. Niet door te schreeuwen, maar door vragen te stellen waar ze geen antwoord op hadden. “Maar als hij het werk wél begrijpt, waarom wordt dat dan niet voldoende gevonden?” “En als hij niet opvalt door druk gedrag, maar juist door terugtrekken — is dat dan niet óók een vorm van meedoen?”.

De leerkracht bladerde in een map, op zoek naar bevestiging die er niet was. Mijn vader zei niet veel, maar keek me aan met een blik die ergens tussen trots en lichte radeloosheid in hing. Alsof hij ook wel wist: *we gaan hem niet meer in een mal krijgen, maar het komt wel goed.*

Daarna werd er voorzichtig gesproken over “verder onderzoek”. Je weet wel — het soort onderzoek waar je als kind niks van snapt, maar dat klinkt

alsof er iets mis met je is. Er werd gefluisterd over ADHD, concentratieproblemen, misschien iets in het spectrum.

Ik hoorde het aan. En ik dacht alleen maar: *Jullie zijn zó bezig met de ruis, dat je het signaal niet meer hoort.* Wat niemand vroeg, was: “Wat zou jij nodig hebben?” Niet één keer. Ze probeerden me te meten aan de hand van kaders die ik zelf nooit gekozen had. En toen ik daar niet in paste, werd ik het probleem. Niet omdat ik anderen pijn deed, niet omdat ik niet mee wilde — maar omdat ik liet zien dat het systeem niet universeel werkte.

Dat was de ironie. Ik had alles wat ze wilden zien — intelligentie, rust, potentie — maar omdat ik het op mijn manier liet zien, zagen ze het niet. Dus grijnsde ik. Niet uit arrogantie, maar uit opluchting. Want diep vanbinnen wist ik: *als dit systeem mij niet snapt, dan heb ik het goed gedaan.* Na dat oudergesprek veranderde er iets. Niet aan mij, maar aan hoe ze naar me keken. Alsof er nu ineens een onzichtbaar label op mijn voorhoofd geplakt zat. Niet met een diagnose, want dat durfden ze nog niet te zeggen, maar de aantekening lag er al: “*Let op bij Sebas!*”

En ik merkte het. Aan hoe ze me aankeken. Aan de pauzes die nét te lang duurden als ze mij iets vroegen. Aan de voorzichtigheid in hun stem, alsof ik ieder moment in huilen kon uitbarsten, terwijl ik gewoon zat te tellen hoe vaak iemand in een minuut “dus” kon zeggen. Dat was het moment waarop ik mezelf langzaam begon af te schermen. Niet uit angst, niet uit frustratie — maar uit instinct. Ik voelde aan alles: *dit systeem gaat mij niet dragen. Dus ik moet mezelf maar leren dragen.*

Ik begon m’n eigen ruimte te bouwen, in m’n hoofd. Geen denkbeeldig kasteel of geheime bunker — maar een soort mentale werkplaats. Daarbinnen bewaarde ik ideeën, opmerkingen, observaties. De blikken van klasgenoten als ze hun vinger opstaken maar eigenlijk hoopten níét gekozen te worden. Het trillende handschrift van de juf als ze haast had. De energie van een klas die om vijf voor twaalf begon te koken. Ik leerde

lezen wat er níet in boeken stond. Tegelijkertijd begon ik strategisch te worden. Ik wist wanneer ik precies genoeg moest zeggen om met rust gelaten te worden. Wanneer ik een opmerking moest maken die net brutaal genoeg was om de aandacht af te leiden van wat ik níet had gedaan. Een meester vroeg me eens: “Waarom heb je deze opdracht niet gemaakt?” Ik haalde mijn schouders op en zei: “Omdat u het gisteren al had uitgelegd.” Hij knipperde. “Ja, maar je moet het toch doen.” “Waarom? U weet dat ik het snap. Wat verandert dat blaadje?” Hij kon er niets tegenin brengen. Dus gaf hij me strafwerk. En ik dacht: *Prima. Ik kreeg tenminste een écht gesprek.*

Langzaam begon ik te accepteren dat dit was hoe het zou gaan. Dat ik niet paste. En dat dat niet betekende dat ik fout was. Ik bouwde een pantser. Geen hard schild, geen muur — maar een soort Sebas-versie van ongrijpbaarheid. Als ik het niet uitlegde, konden ze het ook niet verkeerd begrijpen. Als ik niks zei, konden ze me ook niet verkeerd citeren. En als ik ergens niet aan begon, kon ik het ook niet verpesten.

Het werd mijn manier van overleven. Niet door te vechten, maar door te ontwijken. Niet door te falen, maar door te kiezen: *Laat maar. Dit is niet voor mij.* En dat voelde niet als opgeven. Het voelde als kiezen voor rust in een wereld die van me wilde dat ik elke dag opstond en toneel speelde. Ik was liever mezelf in stilte dan iemand anders in applaus.

Moeilijk op papier, briljant in het echt?

Als ik nu terugdenk aan de manier waarop ik vroeger werd beschreven, dan snap ik het ergens wel. Niet omdat het terecht was, maar omdat het makkelijk was. Mensen houden van etiketten. Het geeft ze het gevoel dat ze grip hebben op iets wat ze niet begrijpen. En ik was... nou ja, lastig te begrijpen.

Mijn rapporten waren een soort bingo-kaart van vage zorgen.

“Sebastian is snel afgeleid.”

“Hij toont weinig initiatief.”

“Hij lijkt niet betrokken bij groepsopdrachten.”

“Hij leeft in zijn eigen wereld.”

Soms stond er ook iets positiefs bij, meestal in de vorm van:

“Hij is slim, maar...”

Altijd dat maar. Alsof het een fout was, dat ik iets begreep zonder het op hun manier te laten zien. Alsof ik alleen waarde had als ik functioneerde binnen de kaders van hun systeem. Maar wat ze niet zagen, is dat ik geen gebrek aan betrokkenheid had — ik had een overschot aan informatie. Aan gevoel. Aan waarneming. Als ik naar buiten keek tijdens een les, was dat niet omdat ik wilde ontsnappen, maar omdat ik daar rust vond. Mijn hoofd liep soms over. Te veel prikkels. Te veel gezichten. Te veel stemmen. En dus zocht ik stilte in een boom buiten. Of in het ritme van de regen op het raam.

Ze dachten dat ik niet opletten wilde. Maar ze stelden gewoon de verkeerde vragen. En als ik geen zin had om antwoord te geven, dan was dat omdat ik het gevoel had dat mijn antwoord toch niet zou landen. Ik wist meer dan ik liet zien. Niet omdat ik wilde manipuleren, maar omdat ik mezelf moest beschermen. Want elke keer dat ik wél liet zien wat er in mijn hoofd speelde, werd dat óók verkeerd begrepen. Dan was ik ‘bijdehand’. Of ‘sarcastisch’. Of ‘brutaal’. Terwijl ik gewoon... eerlijk was.

En dus leerde ik zwijgen. Niet omdat ik niks te zeggen had, maar omdat ik wist: *Wat ik zeg, past niet in hun invulvakje.*

Op papier was ik lastig. Maar in werkelijkheid? Was ik gewoon iemand die sneller dacht dan het systeem kon verwerken. Wat me nog het meest is bijgebleven van die tijd, is niet wat er werd gezegd, maar wat er nooit werd gevraagd. Niemand vroeg: “Wat speelt er in jouw hoofd?” Niet écht. Ze wilden weten of ik oplette, of ik meedeed, of ik sociaal genoeg was, maar niemand leek geïnteresseerd in wat er onder de oppervlakte zat. In wat er gebeurde als ik stil was. Terwijl daar juist alles gebeurde.

Ik kon hele gesprekken voeren in mijn hoofd terwijl ik zogenaamd naar de uitleg op het bord luisterde. Niet als afleiding, maar omdat ik probeerde te begrijpen wat de bedoeling was van dit alles. Waarom je een les moest herhalen die ik na drie zinnen al snapte. Waarom iedereen hetzelfde tempo moest aanhouden, terwijl ik allang toe was aan de volgende stap. Ik begreep de stof, maar niet het systeem eromheen. En dus trok ik me terug, naar die veilige plek in mijn hoofd waar ik het zelf kon uitzoeken.

Soms dacht ik: “Misschien moet ik het gewoon op hun manier doen”. Me aanmelden bij de rest. Hand opsteken. Netjes mijn opgaven invullen. Meedoen met groepjes waar ik me niet bij thuis voelde. Maar telkens als ik daaraan begon, voelde het alsof ik een jas aantrok die net te strak zat, en tegelijkertijd niet warm genoeg was. Het paste gewoon niet.

Soms werd er iets op mijn rapport geschreven als: “Sebastian toont weinig interesse in groepsactiviteiten.” Dan keek ik naar die zin en dacht: Dat klopt niet. Ik toon geen interesse in activiteiten die me niets opleveren. Zeker niet in die verplichte teamsporten waar alles draaide om meedoen om het meedoen. Voetbal, waar ik de bal eerder ontweek dan opving. Judo, waar ik moest leren vallen — terwijl alles in mij zei dat je beter overeind kon blijven. Honkbal, waar ik drie keer moest zwaaien naar een bal die allang gepasseerd was, puur om het ritueel af te maken. Niet dat ik het niet